

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

Dispvatio XIII. De Accidente, vt sic.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

recipere contraria, nam quantitas recipit immediate in se albedinem & nigredinem, calorem & frigus, vt tenent communiter authores, & potest colligi ex quantitate Eucharistica, quæ est subiectum caloris & frigoris aduenientium speciebus Eucharisticis. Secundò potest aliquid esse susceptiuum contrariorum per modum subiecti vltimati, quod ita substat contrariis, vt ipsum sit inceptum subiectari in alio: & in hoc sensu certum est, nihil posse esse susceptiuum contrariorum quod non sit substantia: quamuis enim quantitas Eucharistica suscipiat contraria, & non subiectetur ipsamet in alio subiecto, tamen apta nata est sic subiectari, & per miraculum tantum sit, quod non subiectetur in alio. Esse ergo susceptiuum contrariorum, in hoc sensu debet intelligi, vt sit proprietas quarto modo substantiæ finitæ.

30. Pro complemento huius disputationis proponere placuit seriem prædicamenti substantiæ, seu arborem, quam vocant prædicamentalem, non quidem integram, quia hoc esset valde prolixum & difficile propter multiplicatam & varietatem substantiarum, sed partem aliquam eius, in qua deducetur genus generalissimum ad indiuidua humana. In hac autem serie, quod supremum obtinet locum, est generalissimum; quod infimum, indiuidua; quod supra indiuidua immediate, species prædicabilis; reliqua intermedia supra se directe posita, species subalternæ, & genera subalterna, genera quidem vt respiciunt inferiora, species verò, vt superiora. Quæ ponuntur denique à latere sunt differentiæ diuinae superioris, & constitutiua inferioris.

Series incompleta Prædicamenti substantiæ.

SUBSTANTIA.		
Corporeitas.	CORPVS.	Incorporeitas.
Corruptibilitas.	CORRUPTIBILE.	Incorruptibilitas.
Mixtura.	MIXTVM.	Simplicitas.
Vita.	VIVENS.	Inanimitas.
Sensitiuitas.	ANIMAL.	Insensitiuitas.
Rationalitas.	HOMO.	Irrationalitas.
Petreitas.	PETRVS.	Pauleitas.

Aduertendum, has differentias positas à latere dextro, v. g. corporeitatem, corruptibilitatem, &c. esse diuinas superiorum graduum & constitutiua inferiorum: alias vero differentias alterius lateris, vt incorporeitatem, incorruptibilitatem, esse quidem diuinas graduum superiorum, & constitutiua etiam graduum inferiorum, non tamen eorum, qui hic ponuntur, sed aliorum: incorporeitas enim constituit non corpus, nec aliquod contentum infra corpus, sed substantiam spiritualem, verbi gratia Angelicam.

Aduertendum vltius, quod ponatur hic gradus corporis corruptibilis, ex suppositione sententiæ quæ asserit aliqua corpora incorruptibilia, siue dari de facto, siue posse dari. Quæ sententiæ si non esset vera, non esset necesse ponere illum gradum tanquam superiorem ad corpus mixtum, aut simplex.

DISPUTATIO XIII. DE ACCIDENTE VT SIC.

QVANDO QUIDEM accidens vt sic, sit commune, vel vniuoce, vt tenent Scotistæ, vel analogice, vt tenent Thomistæ, nouem sequentibus prædicamentis, antequam ad illorum prædicamentorum considerationem in particulari descendere, aliqua de Accidente in communi proponere volui,

quæ etiam ad perfectiorem substantiæ cognitionem deferuire poterunt, quia opposita iuxta se posita magis elucescunt.

QVÆSTIO I.

Quid sit Accidens vt sic.

1. NON agimus hic de accidente, quinto prædicabili, de cuius natura supra actum est, sed de accidente prædicamentali, quod opponitur substantiæ, & diuiditur vel analogice, vel vniuoce iuxta varias sententias (de quibus in Metaphysica) in nouem genera accidentium. Aduertendum autem, quod huiusmodi accidens prædicamentale potest capi dupliciter: primò adiectiue prout dicit materialiter rem, quæ inherere potest, & formaliter ipsamet accidentiam, seu inhaerentiam, & sic accidens idem est atque inherens: certum autem est quod ratio formalis accidentis vt sic, sit inhaesio, seu accidentia, seu vnio illa actualis particularis, quam habet res inherens, quando actu inheret, sicut ratio formalis albi est albedo, & dulcis dulcedo. Secundò potest capi ly *accidens* substantiue, prout significat illam rem, quæ potest inherere, siue actu inheret siue non: & de accidenti in hac acceptione modò agimus, quærendo in quonam consistit eius natura, seu ratio formalis.

CONCLUSIO I.

2. *Accidens, vt sic bene describitur esse ens aptum naturam inherere subiecto, seu aptum naturam esse in subiecto inhaesionis.* Hæc est communis, & patet, quia omni & soli conuenit, & sufficienter absque superfluitate declarat naturam accidentis, prout opponitur substantiæ, quam descripsimus supra esse ens inceptum inherere. Dixi autem *aptum naturam inherere*, quia ex mysterio Eucharistiæ patet, accidentia absoluta posse esse absque subiecto inhaesionis; & vltius nulla prius est ratio, ex qua colligi possit tantam esse connexionem illorum accidentium cum substantia, vt nequeant sine illa conservari: quare quamuis non habuissimus experimentum prædicti mysterij, adhuc potuissit teneri illa separabilitas ex illo principio: Quidquid non implicat contradictionem potest fieri diuina virtute. Vnde quando Philosophus definit accidens esse *entis ens*, vel hoc intellexit in sensu aptitudinali iuxta conclusionem, ita vt sensus sit, quod sit ens aptum naturam inherere in alio ente nempe in substantia; vel certe neganda est ipsius sententiæ, & corrigendus error non solù ex mysterio illo fidei, sed etiam ex prædicto principio, & virgendus est ad assignandam rationem, vnde collegit non posse conservari accidens absolutum v. g. albedinem, aut quantitatem absque subiecto inhaesionis de potentia Dei absoluta: quam certe rationem nunquam assignabit.

3. Itaque ad plenam præmissæ descriptionis intelligentiam restat declarare quid sit *esse in subiecto inhaesionis*, quo non intellecto, nec accidentis, nec etiam formæ substantialis natura perfecte capi potest. Dico ergo, *esse in subiecto inhaesionis* non esse idem atque esse in aliquo tanquam pars, quia alias animal esset in homine, & materia in toto physico, & manus in corpore, tanquam in subiecto inhaesionis, & sic substantiis conueniret prædicta definitio; neque est idem ac esse in alio, tanquam in sustentante, seu in aliquo, in quo recipitur, & à quo dependeret in esse & in conservari, quia forma ignis sic est in materia prima ligni, & idem est de cæteris formis substantialibus materialibus, quæ educuntur de potentia subiecti; quæ tamen formæ non dicuntur esse in subiecto inhaesionis, & si dicerentur, essent accidentia, aut certe non valeret prædicta descriptio accidentis vt sic, quæ illis formis conueniret: sed dicuntur esse in alio tanquam in subiecto informationis. Deinde secundum multos Thomistas & Scotistas formæ accidentales supernaturales in substantia, præsertim, quæ sunt habitus, vt sunt tres virtutes Theologicæ Fidei, Spæi, & Charitatis, creantur & non educuntur de potentia subiecti, nec consequenter dependent ab ipso in esse aut conservari, & tamen sunt in subiecto inhaesionis, alias non essent accidentia: ergo esse in alio tanquam in subiecto inhaesionis, non est idem, ac esse in alio tanquam in sustentante, seu tanquam in aliquo, à quo dependeret in esse & conservari.

4. Nec

Accidens prædicamentale dupliciter capi potest

Vera descriptio Accidentis vt sic.

Quid est esse in alio tanquam in subiecto inhaesionis.

Non est esse in alio tanquam pars aut tanquam in sustentante.

Nec sic
ordinetur
ad aliam
formam.

4. Nec est ita esse id alio, ut ordinetur ad aliam formam (prout explicat *Auerſa* tom. 1. *Philosophia quæst.* 5.) cum quia actus vitales non videntur ordinari ad alias formas, & tamen sunt accidentia, & non sunt in alio per informationem, sed per inhaſionem; tum quia forma corporalis, quæ in viventibus datur simul cum anima (ut melior sententia tenet alias probanda) ordinatur ad animam, & tamen est in subiecto per informationem, & non per inhaſionem, cum sit forma substantialis non minus quam ipsa anima.

Sed esse in
alio ita ut
non faciat
cum ipſo
vnum per
ſe.

5. Esse ergo in alio tanquam in subiecto informationis, est esse in alio, cum quo facit vnum per se, & esse in alio tanquam in subiecto inhaſionis, est esse in alio, cum quo non fit vnum per se, sed per accidens. Hoc patet quia omnis forma, quæ de facto admittitur esse forma substantialis, est in alio subiecto, cum quo facit vnum per se, & omnis forma, quæ de facto admittitur esse accidentalis, est in alio, cum quo facit vnum per accidens: ergo signum est, quod esse in alio informatiue sit esse in alio, cum quo facit vnum per se, & esse in alio inhaſiue sit esse in alio, cum quo non facit vnum per se, sed per accidens.

Quænam
forma cen
tenda sit
facere vnu
per se cum
ſuo ſubie
cto.

Sed superest iam grauior difficultas, quomodo possit quis discernere quænam forma sit in alio sic, ut faciat cum ipſo vnum per se; nisi enim quis hoc ſciat, non poterit in particulari cognoscere quænam forma sit substantialis, aut accidentalis; imo non poterit cognoscere, an detur vlla forma substantialis, aut an detur vlla forma accidentalis; poterit enim dubitare, an illa forma, quæ de facto censetur accidentalis, ut calor, albedo, species sensibiles expressæ & impressæ, habitus &c. sint substantiales; & an forma, quæ de facto admittuntur substantiales, v.g. forma corporalis, anima, præsertim non spirituales, sint accidentales.

6. Ad quam difficultatem, quam non nisi leuiter tractatam apud auctores inuenio, Respondendum, illam formam censendam substantialem, & facere vnum per se cum ſuo subiecto, ratione cuius toti conſtato ex illa forma & subiecto conueniunt aut ſaltem connaturaliter conueniunt, nisi poneretur impedimentum extrinsecum, determinatæ qualitates deſeruietes ad conſeruationem iſtius formæ in subiecto illo.

Hoc patet primò, quia non poteſt hæc res melius explicari. Secundo, quia de facto omnis forma, quæ admittitur substantialis, est principium talium formarum hoc modo: & hinc accedit quod ex formis ſenſibilibus de facto deuenimus in cognitionem formarum substantialium, & quod ex formis ſenſibilibus diuerſis colligamus formas ſubſtantiales diuerſas, & naturas diuerſas rerum compositarum: de quo tamen plura videri poſſunt *Phyſicorum diſtinctione de forma ſubſtantiali*.

Ex hac doctrina vterius colligi poteſt, cur formæ accidentales ponantur directe in aliquo prædicamento, formæ vero ſubſtantiales, licet perfectiores, non ponantur: ratio enim eſt, quod formæ accidentales, cum non ſint natæ facere vnum per ſe phyſicum cum alio, ſint entia completa phyſice, & propterea poſſint poni directe in aliquo prædicamento; formæ vero ſubſtantiales, cum ſint natæ facere vnum per ſe phyſicum cum ſuo ſubiecto, non ſint entia completa phyſice, & propterea nequeant poni directe in aliquo prædicamento, cuius ſummum genus ſit quid completum phyſice.

CONCLUSIO II.

Inhaſientia
aptitudinalis
non eſt
de eſſentia
accidentis.

7. Inhaſientia aptitudinalis, ſeu aptitudo ad inhaſendum non eſt de eſſentia accidentis ut ſic, quod eſt commune nomen prædicamentis; ſed ad ſummum proprietatis eius: radix vero, ad quam ſequitur illa aptitudo, eſt de eſſentia ipſius, quæ radix poteſt vocari aleitas, ſeu inhaſientia fundamentalis, ſeu aptitudo fundamentalis inhaſendi. Hæc eſt Doct. 4. diſt. 12. quæſt. 1. art. 1. & 7. Met. quæſt. 1. cum *Soncina* ibidem, & omnibus *Scotiſtis* contra *D. Thom.* 4. diſt. 18. quæſt. 1. art. 1. quem præter ſuos ſequuntur *Suarez* diſp. 31. Met. ſect. 2. *complutenſes* diſp. 11. *Logica* dub. 3. & alij.

Probari poteſt concluſionis prima pars ratione, quæ vtuntur *Antonius Andreas* & *Soneſinas*, quia accidens abſolutum poteſt concipi ſine inhaſientia aptitudinali: Mathematicus enim agit de quantitate, non conſiderando, quod ſit, vel poſſit eſſe in ſubiecto; ergo aptitudo ad inhaſendum non eſt de eſſentia accidentis abſoluti, & conſequenter non eſt de eſſentia accidentis, ut ſic, quia quid eſt de eſſentia accidentis ut ſic, eſt de eſſentia omnis contenti ſub ipſo.

8. Hæc probatio non ſufficit primò, quia falſum eſt poſſe accidens abſolutum ut ſic, commune omni accidenti abſoluti, concipi abſque eo, quod concipiatur ut aptum inhaſere ſaltem conceptui aliquo ſibi proprio, quatenus diſtinguitur ab omni ſubſtantia. Deinde licet poſſet ſic concipi accidens abſolutum, tamen non poſſet ſic concipi accidens ut ſic commune abſoluti, & reſpectui, de quo hic poſſimus agimus. Deinde licet poſſet aliquid inadæquate concipi abſque aliqua ratione formali particulari, tamen non ſequitur quin illa ratio particularis eſſet de eſſentia eius, quia poteſt homo concipi per modum ſubſtantia corporis rationalis, ſine eo quod concipiatur per modum ſubſtantia ſimplicis & elementaris aut in xre, cum tamen alterutra ratio ſit de eſſentia eius, & ſic poteſt concipi ſine eo, quod concipiatur per modum corruptibilis aut incorruptibilis; imo poteſt concipi per modum corporis, aut etiam compositi ex materia & forma, aut corpore & anima: & tamen eſſe corporum, & eſſe compositum, & eſſe corruptibile eſt de eſſentia eius ſaltem radicaliter loquendo; ergo quauis quantitas poſſit concipi abſque eo, quod concipiatur ut apta inhaſere, adhuc aptitudo ad inhaſendum poſſet eſſe de eſſentia eius.

9. Confirmatur primò, quia ille conceptus, quem habet Mathematicus de quantitate, non eſt conceptus accidentis formaliter; vnde Mathematicus ex illo conceptu nequit deducere quod quantitas ſit accidens, necne: ergo illud exemplum non iuuat ad oftendendum quod accidens, ut accidens poſſet concipi abſque tali ordine, & ſic non facit ad rem.

Confirmatur ſecundo, quia radix illius aptitudinis ſine dubio eſt de eſſentia accidentis abſoluti, ſicut radix inaptitudinis eſt de eſſentia ſubſtantia: & tamen Mathematicus concipit quantitatem non concipiendo illam radicem: ergo quod Mathematicus conſideret quantitatem abſque illa aptitudine, non oftendit illam aptitudinem non eſſe de eſſentia quantitatis, ſicut non ſequitur illam radicem non eſſe de eſſentia eius ex eo, quod concipiatur à Mathematico abſque tali radice.

10. Probat ſecundo aliqui *Scotiſte* eandem partem concluſionis, quia nulla eſt dependentia ſimpliciter neceſſario in aliquo, niſi vel ad primam cauſam, vel ad ſuas partes eſſentiales, ſed ſubiectum accidentis, cui aptum eſt inhaſere, neque eſt de eſſentia eius, neque prima cauſa: ergo dependentia accidentis ad ſubiectum, etiam aptitudinalis, non eſt ſimpliciter in ipſo neceſſaria, & conſequenter non eſt de eſſentia eius.

Hæc etiam probatio mihi non ſufficit, quia certum eſt in principis *Scoti*, illam aptitudinalem dependentiam eſſe ad minus proprietatem accidentis tam neceſſario ipſi connexam, ut nec de potentia abſoluta poſſit eſſe accidens abſque illa: ergo eſt ſimpliciter ipſi neceſſaria, & conſequenter aliqua dependentia eſt alicui ſimpliciter neceſſaria ad aliquid, quod neque eſt prima cauſa eius, neque de eſſentia ipſius; imo dependentia aptitudinalis inhaſionis radicaliter accepta eſt de eſſentia accidentis, ut dicitur in ſecunda parte concluſionis. Neque *Scotus* vnquam dixit dependentiam vllam abſoluti ad aliquid, quod non eſt de eſſentia eius, nec prima cauſa, eſſe ipſi ſimpliciter neceſſariam, ſed hoc tantum dixit de dependentia actuali; putat enim & merito, omne abſolutum poſſe conſeruari abſque eo, quod actualiter dependeat ab vilo alio, quod non ſit prima cauſa, vel de eſſentia eius, vel conditio applicans partes eſſentiales eius: quod non facit ad propoſitum.

Probat tertio & multo melius concluſionem ratione ipſiusmet *Scoti* ſupra, quia nullus reſpectus poteſt eſſe eſſentia abſoluti: ſed illa aptitudo inhaſendi eſt reſpectus; ergo

ergo nequit esse de essentia entis absoluti vt sic, & consequenter nequit esse de essentia accidentis, vt sic, communis absoluti & respectui. Probatum maior, quia non videtur quomodo possit formalitas respectiva concurrere ad faciendum aliquod vnum absolutum.

Confirmatur, quia si includeretur in essentia alicuius rei formalitas respectiva, non deberet dici res illa potius absoluta quam respectiva, & propterea res illa esset simpliciter absoluta essentialiter, & simpliciter respectiva essentialiter.

Dices cum Caietano, aptitudinem illam inherendi non esse respectum formaliter secundum esse, sed secundum dici.

Contra, quia sic conveniret cum radice, ad quam sequitur aptitudo formalis, quam nos concedimus esse de essentia accidentis vt sic. Denique nos loquimur de aptitudine, quæ est formaliter respectus vel prædicamentalis, vel transcendentalis: & non secundum dici tantum, sed secundum esse vere & proprie.

12. *Probatum quarto*, quia omnis aptitudo formalis, quæ est in re, præsupponit aliquam formalitatem positivam, ratione cuius comperit illi rei; sicut risibilitas præsupponit in homine rationalitatem: ergo non est de essentia illius rei, sicut nec risibilitas est de essentia hominis.

Secunda & tertia pars conclusionis patet ex his, quia si illa aptitudo formalis ad inherendum non sit de essentia accidentis, vt sic (modo datur vltimo modo in accidente) debet esse proprietas eius identificata ipsi realiter, sicut risibilitas identificatur homini, & est eius proprietas; & deinde nihil aliud potest assignari quod sit ratio constitutiva ipsius præter formalitatem illam positivam, ad quam sequitur illa aptitudo. Quod totum confirmatur per dicta de substantiæ natura disputatione præcedenti.

An datur in
accidente
aptitudo
formalis ad
inherendum.

Dixi in probatione secundæ & tertiæ partis: si datur vltimo modo talis respectus aptitudinalis; quia valde dubitari potest an datur talis respectus qui vere sit respectus formalis, & non sit tantum respectus secundum dici, quomodo ipsamet ratio absoluta constitutiva accidentis potest vocari respectus. Ratio autem dubitandi est, quia videtur omnino superfluum; nam Accidentis per suam essentiam & constitutiva sua essentialia præstare potest quidquid debet ipsi competere.

Dices hoc esse verum fundamentaliter, non formaliter.

Contra, quia gratis dicitur, quod id non possit præstare formaliter, si potest illud præstare vltimo modo.

Dices non posse hoc ab ipso per essentiam præstari formaliter, quia illud, per quod formaliter id præstari potest, debet esse respectus, respectus autem non potest esse de essentia entis absoluti. *Contra*, qui gratis dicitur quod id formaliter præstari non possit nisi per respectum, qui sit vere respectus alio modo quam secundum dici, quamvis autem præstari deberet a respectu secundum dici, posset sine dubio præstari a differentia formali & essentiali sua, quia illa potest vocari respectus secundum dici.

Dices: non dantur respectus secundum dici, sed quidquid nequit intelligi nisi per modum respectus, debet dici esse respectus: unde cum aptitudo, quæ habet accidentis ad inherendum, non possit intelligi nisi per modum respectus, debet dici, quod sit respectus verus, & non tantum secundum dici. *Contra*, quia ipsamet differentia essentialis accidentis, quam vocant radicem illius aptitudinis formalis, nequit intelligi per modum respectus, hoc est per modum alicuius quod aptum sit principiare illam aptitudinem formalem, & tamen hoc non obstante non est respectus secundum eos, qui asserunt aptitudinem illam formalem distinctam: ergo aliquid quod non est vere respectus potest tamen esse talis natura, vt non possit intelligi nisi per modum respectus. Hæc sane mihi semper reddidit difficilem illam sententiam, quæ asserit huiusmodi respectus formales in substantia & accidente, & nisi sit aliqua alia particularis ratio ad probandum, quod dantur vlli respectus aptitudinales formaliter distincti a suis fundamentis, viderentur mihi omnes omnino exclu-

dendi. Si qui tamen concedendi sunt, non nisi illi, quorum conceptus non inuoluitur in conceptu essentiali sui fundamenti, vt verbi gratia risibilitas, seu aptitudo ad ridendum, quæ potest dici non esse formaliter differentia constitutiva hominis; quia potest homo intelligi secundum prædicata essentialia sine eo, quod intelligatur nec radicaliter, nec formaliter esse risibilis. Quod etiam totum propono magis examinandum, quam absolute tenendum.

13. *Fundamenta aduersariorum*, contra conclusionem sunt, quod accidentis esse dicatur consistere in inesse; quod non sit ens simpliciter, sed entis ens; quod non possit intelligi sine illa aptitudine, & denique quod illa aptitudo, seu inherencia aptitudinalis, si non esset de essentia ipsius, deberet esse ipsi accidens, & consequenter deberet inherere per aliam inherentiam, & sic daretur processus in infinitum.

Fundamenta aduersariorum.

Respondetur facile, accidentium esse dici consistere in inesse, id est inherencia non actuali, nec aptitudinali, sed radicali, & in hoc ipso sensu dicuntur esse entis entia. Aduerte tamen, quod hoc non obstante sint entia simpliciter, quamuis hoc parum faciat ad propositum hoc. Deinde quamuis nequeant intelligi sine tali respectu, non inde sequitur illum respectum esse de essentia eorum; quia, vt supra dictum est, multa nequeunt intelligi sine aliis, quæ tamen non sint de ipsorum essentia. Denique quamuis inherencia aptitudinalis non sit de essentia accidentis, tamen non est accidens prædicamentale ipsius, sicut nec risibilitas est accidens hominis, sed proprietas eius; & quamuis etiam esset accidens prædicamentale ipsius, non sequeretur necessario processus in infinitum, quia illa inherencia posset se ipsa ipsi inherere sine alia inherencia, & sic dicitur communiter quod accidentia respectiva seipsius inhercant sine alia inherencia realiter distincta, licet id non dicatur de accidentibus absolutis.

CONCLUSIO III.

14. *Quando conservatur accidens absolutum extra subiectum, & habet esse per se, seu non esse actum in alio, tanquam in subiecto inherens, non superadditur ipsi modus aliquis positivus absolutus distinctus realiter ab ipso.* Hæc est Doctoris 4. d. 12. q. 1. cum suis omnibus contra Thomistas; & Probatum hic breuiter, quia eo ipso, quo Deus destrueret inherentiam actualem albedinis v.g. aut quantitatis ad substantiam, & conservaret ipsamet entitatem absolutam albedinis aut quantitatis, illa albedo aut quantitas essent per se absque subiecto: ergo vt sic sint, non indigent aliquo modo positivo absoluto.

Accidens separatum non habet modum positivum superadditum.

Confirmatur: non sunt multiplicanda entia sine necessitate: si nulla prius est necessitas vltius modi positivi superadditi accidentibus separatis: ergo non est asserendus talis modus.

15. *Dices*: accidens non habet existentiam propriam, & præterea indiuiduatur per substantiam; ergo non potest poni absque substantia, vel modo substantiali.

Respondetur negando antecedens pro vtraque parte: & sane evidens videtur quod quicumque modus substantialis, seu accidentis potius debeat dici non habere existentiam propriam, & quod potius debeat dici indiuiduari a substantia, cuius est modus, quam accidens absolutum: ergo si ille modus potest poni absque substantia aut alio aliquo, à quo haberet formaliter existentiam, aut indiuiduationem, a fortiori, vel saltem (quod sufficit ad intentum) æque idem poterit dici de accidente. Plura alia possent ad hoc argumenta adduci, sed hæc sufficiunt abunde ad rei clarissimam probationem.

Dices: quando ponitur accidens extra subiectum, habet dependentiam particularem ab aliquo, à quo non habuit illam antecedenter, nimirum ab eo, à quo ponitur extra subiectum, & à qua suppletur influxus subiecti: sed illa dependentia actualis p. sua est aliquid positivum se tenens ex parte accidentis, & potest vocari modus positivus satis commode: ergo non potest accidens extra subiectum poni absque tali modo.

Respon

Respondeo concedendo totum, sed non est contra conclusionem, quæ non negat, nisi modum absolutum; illa autem dependentia esset modus relatiuus.

Respondeo secundò distinguendo consequens: absque modo quo recipere suum esse à causa efficiente formaliter, concedo, absque alio modo, nego; loquimur autem in conclusione de alio modo, non de illo.

CONCLUSIO IV.

16. *Esse actum in subiecto inhærentis est de essentia accidentis relatiui predicamentalis.* Hæc videtur mihi *Scoti* supra, & est communior inter *Scotistas*.

*Probat*ur, quia implicat contradictionem, relationem predicamentalem siue intrinsecus, siue extrinsecus aduenientem posse esse absque eo, quod in sit subiecto, illud determinando ac referendo ad terminum; & præterea nihil impedit quo minus illa inhærentia actualis, seu potius formalitas, à qua habet inhærentia actualiter, sit de essentia eius.

Confirmatur, quia formalitas, à qua habet relatio respicere terminum, est de eius essentia: ergo & formalitas à qua habet respicere fundamentum; tam enim essentialiter est relationi determinare fundamentum actu, quam actu referre ad terminum. Itaque in relatione ut sic sunt considerabiles duæ formalitates: prima est formalitas accidentis ut sic, & ab hac non habet esse actu in subiecto, neque etiam non esse, potius loquendo; sed bene habet aptitudinem fundamentalem, secundam quam exigit esse connaturaliter in subiecto: secunda formalitas in ipso considerabilis est formalitas talis, qua constituitur in esse accidentis relatiui, & ab hac habet formaliter & essentialiter esse in subiecto, & ipsum referre ad terminum, propter fundamenta præmissa.

QVÆSTIO II.

Utrum accidens spirituale possit educi de potentia subiecti corporei, aut accidens corporeum de potentia subiecti spiritualis.

17. *E*duci de potentia subiecti est produci in ipso subiecto cum dependentia ab ipso met subiecto tanquam à causa influente realiter in rem illam, quæ dicitur educi: quod magis intelligitur ex dicendis in *Physica*.

CONCLUSIO I.

Accidens spirituale nequit educi de potentia subiecti corporei naturaliter, aut subiectari in ipso. Hæc est communis.

*Probat*ur primò, quia non est proportio sufficiens inter subiectum corporeum & accidens spirituale, ut hoc possit educi ex potentia illius, & subiectari in ipso: ergo non potest id fieri naturaliter. Hæc probatio non sufficit, quia quamuis antecedens à parte rei sit verum, tamen non est notum ex terminis, sed omnino æque obsecrum, ac conclusio inde deducta; & quicumque negaret conclusionem, negaret illud antecedens: unde vel petitur principium hac probatione, vel obsecrum per æque obsecrum probatur, quod est vitium notabile probationis.

Confirmatur, quia anima rationalis est spiritualis, & tamen habet proportionem sufficientem ut sit in subiecto corporeo: ergo spiritualitas accidentis non impedit quo minus possit esse in subiecto corporeo.

Dices, non esse eandem rationem de accidente spirituali, & anima, quia accidens educitur è potentia subiecti sui, & non creatur in illo; anima vero non educitur ex potentia corporis, sed creatur in ipso; unde quamuis corporeum posset habere proportionem sufficientem ad recipiendam animam spiritualement, non tamen deberet habere proportionem sufficientem ad causandum materialiter formam accidentalem spiritualement, & consequenter deberet non habere proportionem sufficientem ad recipiendum accidens spirituale, quod non recipitur naturaliter nisi in subiecto, è cuius potentia educitur, & à quo dependet materialiter.

18. *Contra primò*, quia ex hac disparitate non sequitur quin aliquod accidens, quod naturaliter peteret creari; sicut petit anima, posset poni in subiecto corporeo, quemadmodum ponitur anima; unde ad probandum conclu-

sionem deberet præter dictam probationem ostendi, quod nullum accidens naturaliter producibile perat creati.

Secundò & principaliter contra facit, quod maneat adhuc probandum, nullum corporeum posse habere sufficientem proportionem ad causandum materialiter aliquam formam spiritualement: quod si hoc non probetur, prædicta disparitas nihil facit ad rem, & virgeri potest contra eam hoc modo: Aliquod corporeum potest habere sufficientem proportionem ad recipiendum aliquod spirituale substantiale ex natura sua creabile: ergo aliquod corporeum potest habere proportionem sufficientem ad causandum materialiter aliquam formam spiritualement, quæ ex natura sua non est creabilis, sed educibilis ex potentia subiecti; & si negetur consequentia, petenda est disparitas.

19. *Probari solet secundò conclusio*, quia sicut connaturale est omni accidenti corporeo esse extensum, & consequenter habere subiectum extensum, ut dicemus conclusionem sequenti; ita connaturale est omni accidenti spirituali esse inextensum: ergo nequit naturaliter accidens spirituale poni in subiecto corporeo, quia omne corporeum subiectum, in quo poneretur, est extensum.

Confirmatur, quia naturaliter bene colligitur accidens esse corporeum ex eo, quod subiectetur in subiecto corporeo, & esse spirituale ex eo quod subiectetur in subiecto spirituali: ergo spirituale accidens nequit naturaliter esse in subiecto corporeo.

Hæc probatio etiam per se non sufficit, quia posset negari antecedens, & dari pro instantia, quod quemadmodum licet omnis forma substantialis corporea perat subiectum extensum, non tamen omnis forma substantialis spiritualis perat subiectum inextensum, ut patet de anima rationali: ita licet omnis forma accidentalis corporea peteret subiectum extensum, non tamen dicendum esset quod omnis forma accidentalis spiritualis peteret subiectum inextensum.

Ad confirmationem dici posset, nisi alia aliqua ratio afferatur, eam collectionem non esse bonam, aut saltem gratis id admitti; ac dici, & instari potest ut supra, quod quemadmodum non bene colligitur forma substantialis esse corporea ex eo, quod sit in subiecto corporeo, ita etiam non bene colligeretur formam accidentalem non esse spiritualement, aut esse corpoream ex eo quod subiectetur in subiecto corporeo.

20. *Probat*ur ergo melius conclusio, quia non potest assignari, quamquam causa naturalis possit producere formam spiritualement in subiecto corporeo, neque quamquam forma spiritualis possit naturaliter in tali subiecto produci: ergo non est dicendum, quod id fieri possit naturaliter.

Confirmatur, quia omnis forma accidentalis, quæ habet producta est in subiecto corporeo, quantum ad cognitionem nostram, est corporea: ergo verisimilius dicitur non produci formam vllam spiritualement in tali subiecto, quia si posset produci, verisimile est, quod de facto esset producta, & quod cognoscereetur esse producta ab effectu aliquo eius.

Confirmatur secundò, quia si non habuissimus principia aliqua ex quibus colligeremus quod anima rationalis sit spiritualis, diceremus quod esset corporea, quia reperitur in subiecto corporeo: ergo si non habeamus principia ad colligendum quod aliqua forma accidentalis producibilis naturaliter in subiecto corporeo sit spiritualis, debemus dicere quod nulla sic producibilis sit spiritualis; sed non habemus talia principia, ergo.

21. *Probat*ur ulterius, quia nulla forma accidentalis naturaliter producibilis creatur naturaliter: ergo omnis talis producit per educationem ex potentia subiecti, & consequenter cum dependentia à subiecto in esse & fieri. Probatur antecedens, tum quia satis communiter & probabiliter negatur à recentioribus vllam formam accidentalem creari, etiam loquendo de illis quæ sunt supernaturales in substantia (ut sunt tres virtutes habituales Theologicæ) & consequenter multo minus sic producentur accidentia naturalis ordinis; tum quia si crearetur aliqua forma accidentalis

Accidens spirituale nequit subiectari in subiecto corporeo naturaliter.

accidentis naturaliter, aut crearetur à causa secunda, & hoc dici nequit, quia secundum omnes causa secunda nequit create naturaliter: aut crearetur à causa prima; sed nec hoc etiam dici potest, quia omnis forma accidentalis, quæ naturaliter producit in subiecto etiam à Deo, est naturalis ordinis & connaturaliter debita: ergo quandoquidem omnis talis nec producat, nec conseruetur, nisi in subiecto, debet dici quod non creetur à Deo, sed quod educatur ab ipso ex potentia istius subiecti. Itaque à primo ad vltimum sequitur, quod omnis forma accidentalis educatur naturaliter ex potentia sui subiecti, & consequenter dependeat ab ipso in fieri & conseruari: sed nulla forma spiritualis naturaliter loquendo potest sic produci dependenter à subiecto corporeo & extenso, quia si produceretur in tali subiecto, deberet esse in toto, & tota in qualibet parte subiecti, quemadmodum anima rationalis est tota in toto corpore & tota in qualibet parte corporis: ergo dependenter à toto corpore, & à qualibet parte subiecti; quandoquidem ex toto corpore, & ex qualibet parte ipsius educatur, & consequenter dependeret à qualibet determinata parte istius totius, & non dependeret, quod est contradictio. Probatur hæc vltima sequela, quia dependeret ex hypothese; non dependeret autem, quia quamuis periret vna pars istius subiecti, quandoquidem dependeret ab altera etiam, non esset vlla ratio cur non maneret in parte manente, altera pereunte, sicut manet anima in vna parte corporis, destructa altera parte.

Fateor quidem, posse Deum producere accidens spirituale in subiecto extenso etiam cum educatione ita, vt partialiter dependeret per se à qualibet parte istius subiecti, à toto subiecto, & ita consequenter, vt si periret vna pars istius subiecti, periret illa forma connaturaliter, nisi Deus suppleret concursum partis subiecti, quæ periret: sed non videtur iste modus esse connaturalis modus ponendi accidentis in subiecto extenso; vnde si fieret, potius deberet dici fieri supernaturaliter, quam naturaliter; si autem sic fieret, non faceret ad propositum.

22. *Confirmatur conclusio*: quia omnis forma accidentalis naturaliter producibilis in subiecto debet ipsi esse connaturalis, aut violenta, aut neutra: sed non potest ostendi quomodo accidens spirituale posset esse violentum aut connaturale subiecto corporeo; & præterea si sit ipsi neutrum, non debet dici esse producibile naturaliter à solo Deo, quia Deus non producit naturaliter formas neutras in aliquo subiecto absque emolumento aliquo naturali vniuersi, sed nullum esset emolumentum naturale vniuersi, si ex eo, quod produceretur accidens spirituale in aliquo subiecto, cui esset neutrum, seu cui non esset nec violentum, nec connaturale, sed secundum inclinationem; nec etiam debet dici quod produci possit ab aliqua causa secunda in tali subiecto, cui esset neutrum, propter eandem rationem, quia causæ naturales secundæ non habent virtutem productiuam vllius formæ in aliquo subiecto, nisi in ordine vel ad bonum subiecti, vel suum proprium, vel vniuersi: nullum ex his bonum sequeretur ex productione formæ accidentalis spiritualis in subiecto, cui esset neutrum: ergo non est talis forma in tali subiecto producibilis à causa secunda naturali. In his autem probationibus potest fundari illud commune axioma, quod non habeat subiectum corporeum sufficientem proportionem ad subiectandum formam accidentalem spiritalem.

CONCLUSIO II.

Forma
corporea
nequit
subiectari
in subiecto
spirituali
naturaliter

23. *Forma accidentalis corporea non potest naturaliter subiectari in subiecto spirituali.* Hæc est communis. Probatur: quia nullum est experimentum, aut ratio vnde possit colligi, quod possit in tali subiectari naturaliter, nec potest assignari forma vlla, quæ in tali sit producta, nec causa, quæ eam possit in tali producere.

Probatur secundò, quia forma accidentalis corporea petit connaturaliter habere partes suas extensas, & propterea habet tales partes, quæ ad nihil deferrent, si essent intra se inuicem: ergo nequit naturaliter habere partes suas inextensas, hoc est correspondentes eidem parti subiecti; lo-

quor autem de partibus extensionis, non de partibus intentionis: sed si poneretur in subiecto spirituali indiuisibili, de quo loquimur, haberet partes suas inextensas: ergo.

CONCLUSIO III.

24. *Accidens corporeum potest de potentia Dei absolute subiectari in subiecto spirituali; & accidens spirituale in subiecto corporeo.* Hæc est communis contra quosdam Scotistas. Probatur sufficientissime quoad vtramque partem, quia debet dici posse fieri per potentiam absolutam omne id, quod non implicat contradictionem: sed non implicat contradictionem, aut accidens corporeum poni in subiecto spirituali, aut accidens spirituale subiectari in subiecto corporeo, vt patebit soluendo implicantias, quas aduersarii solent adducere: ergo vtrumque potest fieri de potentia absoluta.

Probatur secundò, quia non implicat accidens spirituale poni in subiecto corporeo: ergo nec corporeum poni in subiecto spirituali. Consequentia patet à paritate rationis; imò fortassis à maiori ad minus, quia forte difficilius est ponere accidens spirituale in subiecto corporeo, quam corporeum in subiecto spirituali. Probatur ergo antecedens, quia vt implicaret ex ratione formæ spiritualis, vel ex ratione formæ spiritualis accidentalis: neutrum dici potest: ergo. Probatur minor: non ex ratione formæ spiritualis; quia anima rationalis est forma spiritualis, tamen ponitur in subiecto corporeo, ita vt sit totaliter in toto, & tota in qualibet parte: non ex ratione formæ accidentalis spiritualis, quia ex illa ratione nihil aliud habet speciale faciens ad hoc propositum, quam quod dependeat à subiecto, in esse & conseruari: sed non habet talem dependentiam tam necessario, quin Deus eam producere possit absque tali dependentia: nemo enim dubitare possit, quin posset absque vlllo subiecto producere illam, & postea eam vnire ad subiectum taliter, vt non dependeret ab illo, aut in fieri, aut in conseruari: sicut producit animam rationalem in subiecto, & licet connaturaliter peteret produci cum dependentia, sicut anima rationalis connaturaliter petit produci sine dependentia; tamen Deus non obligatur conseruare se rerum connaturali exigentia; alias non posset producere aquam calidam. Deinde etiam si deberet necessario accidens dependere à suo subiecto, posset adhuc poni in pluribus partibus subiecti, nõ quidem sic, vt dependeret totaliter & adæquate in ratione subiecti à qualibet parte ex illis, sed ita, vt ab omnibus totaliter, & à qualibet partialiter dependeret taliter, vt si vlla pars istius subiecti totaliter periret, perire etiam deberet illa forma, nisi Deus, aut alia causa per actionem distinctam à priori actione conseruaret ipsam, supplendo defectum istius actionis particularis, quia dependebat ab illa parte.

25. Itaque quatuor modis possumus imaginari, quod Deus poneret formam spiritalem indiuisibilem in subiecto corporeo extenso, ita vt esset tota in toto illo subiecto & tota in qualibet parte ipsius. Primo sic, vt non dependeret neque in esse, neque in fieri à toto illo subiecto, neque ab vlla ipsius parte; & in hoc modo ponendi non est vlla implicancia. Secundo sic, vt dependeret ab aliqua parte istius totius quoad esse & conseruari totaliter & adæquate, non tamen à cæteris partibus dependeret, aut totaliter, aut partialiter, & in hoc modo etiam non est vlla implicancia. Tertiò sic, vt ab omnibus partibus istius totius dependeret partialiter, & à nulla totaliter, sed nec in hoc etiam modo est implicancia. Quarto denique sic, vt à qualibet parte totius istius subiecti dependeret in ratione subiecti totaliter, & in hoc sensu implicaret idem accidens spirituale ac indiuisibile poni in subiecto extenso secundum principia Scoti, negantis posse eundem effectum dependere à pluribus causis totalibus & adæquatis in eodem ordine; secundum vero aliorum principia, qui existimant posse rem supernaturaliter sic dependere à pluribus causis, non esset in hoc etiam modo ponendi accidens spirituale in subiecto corporeo & extenso implicancia vlla.

Et per hoc patet ad fundamentum Scotistarum, qui propterea negant

negant accidens spirituale indiuisibile posse poni in subiecto extenso, & diuisibili, quia putant inde securum quod dependeret à pluribus subiectis adequatis. Quæ sequela ex dictis patet esse neganda, si ponatur accidens tale in tali subiecto vilo ex primis tribus modi iam specificatis: sequeretur autem, si poneretur quarto modo, sed sic ipsum poni posse nos non asserimus, sed negamus.

26. *Obiicit primo* contra primam partem: nullum accidens corporeum potest subiectari in subiecto, in quo non potest subiectari quantitas, quia non est ratio cur alia accidentia corporea possint in tali subiecto subiectari, & quantitas non possit: sed quantitas nequit subiectari in subiecto spirituali: ergo nullum aliud accidens corporeum potest sic subiectari. Probatur minor, quia quantitas debet necessario habere partes extra partes; non haberet vero si poneretur in subiecto spirituali indiuisibili, de quo subiecto loquimur.

Respondeo negando minorem, & ad probationem distinguo maiorem: debet habere partes extra partes entitative ita, ut vna ex illis non sit altera, concedo; ita ut vna ex illis debeat habere subiectum distinctum à subiecto alterius, aut correspondere parti loci, cui altera non correspondet, nego maiorem: & sane id assumere contra nostram conclusionem est directa petitio principij, quia est assumptio propositionis, quæ expresse negatur in conclusione.

Obiicit secundo: si Angelus v.g. posset recipere in se quantitatem & alia accidentia absoluta corporea, sequeretur quod posset calefieri, sed hoc est absurdum, ergo.

Respondeo concedendo maiorem de potentia absoluta, & negando minorem: fortassis tamen non posset calefieri ab agente creato, quia forte nullum agens creatum potest producere calorem, nisi in subiecto extenso.

Obiicit tertio: quantitas nequit subiectari in eo, cui non potest communicare suum effectum formalem: sed hunc nequit communicare Angelo, quia effectus formalis quantitatis est extendere partes sui subiecti; Angelus autem non habet partes, quæ possint extendi: ergo quantitas nequit ipsi communicare suum effectum formalem.

Respondeo negando minorem: ad cuius probationem dico, extendere partes non esse solum effectum formalem quantitatis, nec etiam necessarium effectum formalem eius sic, ut non possit esse sine illo, etiam in subiecto habente partes extensibiles; nam substantia materialis quantitas posset diuinitus redigi ad punctum, & in tali casu quantitas non extenderet actum partes eius. Itaque in proposito nostro, si quantitas poneretur in Angelo, non tribueret ipsi illum effectum extensionis, sed bene tribueret ipsi seipsum formaliter, quia ipsi met esset inherens.

Et si quæras, an in tali casu Angelus esset quantus. *Respondeo*, quod si nihil aliud intelligatur per Quantum, quam habens quantitatem, Angelus esset quantus in illo casu; si vero intelligatur per quantum substantia habens partes quantitative extensas, Angelus in eo casu non esset quantus, nec in hoc potest esse alia quæstio quæ de nomine.

28. *Obiicit quarto*: calor nequit subiectari in puncto quantitativo: ergo nec in Angelo, aut vlla substantia spirituali indiuisibili. Probatur antecedens, quia punctum caloris sufficere & adæquate replet capacitatem puncti quantitativi: ergo nihil præterea posset in ipso recipi.

Respondeo negando antecedens loquendo de potentia absoluta, & ad probationem distinguo antecedens: capacitatem naturalem ita, ut naturaliter nihil præterea recipere possit caloris, concedo antecedens; capacitatem obedientialem ita, ut nihil præterea supernaturaliter recipere possit, nego antecedens.

Obiicit quinto contra secundam partem: si forma spiritualis posset esse in subiecto corporeo, lapis posset recipere visionem & amorem beatificum, & sic posset beatificari: sed hoc est absurdum: ergo & illud vnde sequitur.

Respondeo negando secundam sequelam, quia quamuis visio beatifica, & amor beatificus reciperentur in lapide, non beatificaretur lapis, sicut nec intelligeret, nec amaret; neque enim visio & amor ille habent beatificare formaliter, & immediate alia subiecta, quam intellectum, & voluntatem; cuius ratio dabitur in libris de Anima, quans

do ostenderetur quod lapis non intelligeret, etiam si intellectus poneretur in ipso.

Aduertendum autem hic, quod non admittam absolute visionem posse poni in lapide: quia quamuis forma spiritualis aliqua posset poni in subiecto corporeo, non sequeretur necessario quod qualiter forma posset poni in quolibet subiecto, & est in controuersia particulari, an actus vitales possint poni in alio subiecto, quam in suo proprio, nimirum in illa potentia, cuius sunt actus: quæ controuersia non facit ad præsens, sufficit enim ad conclusionem quod non repugnet alicui formæ spirituali accidentali poni in subiecto corporeo, & quod etiam non repugnet visioni poni in lapide ex ratione spiritualitatis, quamuis repugnet ipsi ex ratione vitalitatis, seu alia particulari, de quo suo loco in libris de Anima.

QVÆSTIO III.

Virum idem accidens numero possit poni in diuersis subiectis realiter æque immediate.

29. *C*ertum est idem numero accidens posse poni in diuersis numero & specie subiectis simul ita, ut in vno ex ipsis immediate subiectetur, in altero mediate, hoc est mediante illo primo subiecto; sic enim albedo ponitur de facto immediate in quantitate, & mediate seu mediante quantitate in substantia. Quæstio est ergo, utrum possit poni æque immediate in pluribus subiectis, præsertim quæ sint extra se inuicem, ut verbi gratia vna albedo in hoc & illo pariete, vnus intellectualis habitus in hoc & illo intellectu.

Præterea certum est quod naturaliter id fieri non possit, tum quia nullum est indicium, quod ita fiat, nec potest assignari modus quo naturaliter fieri possit; tum quia colligimus de facto albedinem vnus parietis distingui numero ab albedine alterius parietis ex eo, quod ipsimet parietes distinguantur numero, & sint extra se inuicem.

Confirmatur, quia sicut vnum corpus non potest naturaliter poni in pluribus locis, ita videtur quod vna forma non possit poni naturaliter in pluribus subiectis. Solum ergo est difficultas de potentia absoluta, an scilicet per illam fieri possit ut vnum accidens numero possit poni immediate in pluribus subiectis realiter distinctis, & extra se inuicem positis.

Prima sententia est, id fieri non posse. Hæc tribuitur Scoti in 3. dist. 1. q. 2. n. 4. quem in hoc sensu intelligunt & sequuntur aliqui Scotistæ. Verba Scoti sunt: *Ita impossibile videtur vnum accidens esse in duobus subiectis, sicut vnam formam substantialem esse in duabus materiis; igitur si necessario sequitur infinitas in forma substantiali, si esset in pluribus materiis, necessario sequitur infinitas ex eo, quod vnum accidens esset in multis.*

Confirmatur ex principiis Scoti in eadem quæstione: vna natura nequit assumi à pluribus personis diuinis, aut esse immediate in pluribus suppositis: ergo nec vnum accidens potest esse immediate in pluribus subiectis, à paritate.

Secunda sententia magis communis est, idem numero accidens posse de potentia absoluta poni in diuersis numero subiectis.

CONCLUSIO.

30. *Hæc secunda sententia est probabilior. Probatur primo*, quia non potest assignari vlla repugnantia: sed quidquid non repugnat, potest per potentiam ordinariam vel absolutam Dei fieri, ergo &c.

Probatur secundo ex dictis conclusionibus præcedentibus, quia accidens spirituale potest esse in pluribus partibus eiusdem subiecti extensi: ergo idem numero accidens potest esse in pluribus subiectis distinctis, etiam non vnitis inter se. Probatur consequentia, quia quod illa plura subiecta, in quibus inest accidens, sint vnita inter se, aut faciant vnum per se integrale, aut non sint sic vnita, nihil prorsus facit ad rem, quantum ad potentiam absolutam, quæ sicut potest se extendere ad ponendum vnum numero accidens in pluribus partibus vnitis, ita etiam potest facere ut sit in pluribus subiectis non vnitis: sicut non solum potest ponere animam in pluribus locis continuis, sed in pluribus etiam discretis.

Vnum numero accidens nequit poni in pluribus subiectis, naturaliter

Quomodo Angelus potest esse quantus.

Vnum numero accidens potest esse in pluribus subiectis, naturaliter

*Probat*ur tertio: quia potest vnum numero Corpus per potentiam absolutam poni in pluribus locis distinctis (& quidem circumscriptive secundum Scotum) ergo potest idem numero accidens poni in pluribus subiectis distinctis, à paritate rationis.

Dices: non esse eandem rationem, quia locatum non dependet à locis, accidens autem dependet à subiectis.

Contra primò: quia accidens potest non dependere à subiectis, si Deus velit supplere concursum subiecti, ergo saltem in tali casu posset poni in pluribus subiectis sine eo quod dependeret ab illis, quemadmodum potest poni corpus in pluribus locis, à quibus non dependet.

Contra secundò: quia quod accidens dependeat à subiecto, non impedit quominus possit poni in pluribus subiectis, nisi dependeat totaliter & adæquate à quolibet ex illis pluribus: sed non debet dependere sic necessarîo, potest enim fieri quod à quolibet ex illis partialiter tantum & inadæquate dependeat: ergo tunc saltem posset poni in pluribus subiectis, quamvis non posset poni in ipsis cum dependentia adæquata ad quodlibet ex illis, in principiis Scoti, qui negat vnum effectum dependere posse à pluribus causis dæquatis.

31. *Obiicies primò* Scotum citatum pro prima sententia. *Respondeo* Scotum eo loci non dicere absolute, quod vna forma substantialis non possit esse in pluribus materiis; neque etiam dicere absolute, quod eodem modo implicat vnam formam substantialem esse in pluribus materiis, & vnam formam accidentalem in pluribus subiectis; sed solum argumentatur contra responsionem quandam Varronis: quod ut intelligatur clarissime, proponam hic difficultatem, cui respondet Varro, & ipsius responsionem. Itaque contra sententiam Varronis, & D. Thomæ tenentium quod vna natura possit assumi & personari simul tribus personalitatibus diuinis, occurrit ista hac difficultas, quod ex eo quod natura diuina immediate supponitur tribus personalitatibus diuinis, colligatur bene eam esse infinitam: ergo si vna natura creata esset in tribus personis diuinis, illa natura esset infinita, sed hoc est absurdum: ergo nequit vna natura creata sic assumi.

Huic difficultati respondet Varro, quod non ex eo quod natura diuina supponitur tribus personalitatibus, colligatur eam esse infinitam; sed ex eo, quod sit identificata illis & propria ipsis: natura autem assumpta non esset identificata ipsis, nec propria, sed aduentitia, seu accidentalis; unde non sequeretur infinitas huius ex illa assumptione.

32. *Contra hanc responsionem* adducit *Doctus* doctrinam præmissam, & ostendit per eam, quod perinde est naturam esse accidentalem seu substantialem & propriam, quantum ad hoc quod colligi possit eius infinitas ex eo quod esset in pluribus, & dicit quod æquè sequatur infinitas formæ substantialis ex eo quod esset in pluribus materiis, & formæ accidentalis ex eo quod esset in pluribus subiectis, & consequenter, quod prædicta responsio, quæ ponit disparitatem inter naturam diuinam & creatam, quantum ad personationem per plures personalitates, in hoc quod vna sit propria, & altera aduentitia, seu accidentalis, ad nihil deseruiat. Ex quo patet, quod *Scotus* non dicat absolute formam substantialem non posse esse in pluribus materiis, sed dicit quod tam bene sequeretur infinitas formæ accidentalis ex eo quod esset in pluribus subiectis, quam sequeretur infinitas formæ substantialis ex eo quod esset in pluribus materiis. Quod sane mihi videtur directum intentum Scoti eo loci; neque ad impugnationem istius responsionis requirebatur, quod absolute assereret formam substantialem non posse esse in pluribus materiis, sed sufficiebat quod si sequeretur ex hoc infinitas eius, similiter sequeretur ex eo, quod forma accidentalis esset in pluribus subiectis, infinitas eius.

Quantum autem ad rei veritatem, nisi sequatur aliud inconveniens, aut repugnantia ex eo, quod forma substantialis possit esse in pluribus materiis simul, præterquam

quod esset infinita, existimo formam substantialem posse esse in pluribus materiis, quia reuera non sequeretur ex hoc præcise eam esse infinitam: an autem sequatur alia repugnantia, dicemus *lib. 1. Physicorum*, & modo satis sit dicere, quod si non sequatur alia repugnantia, ex hoc, quam sequitur ex eo, quod forma accidentalis possit poni in diuersis subiectis, quod idem sit dicendum de vtraque; si vero sequatur aliqua particularis repugnantia ex inexistencia vnius formæ substantialis in pluribus materiis, tum non erit idem dicendum de ipsa, atque de formæ accidentalis inexistencia in pluribus subiectis, quia reuera ex hac nulla sequitur repugnantia.

33. *Ad confirmationem* illam ex doctrina Scoti, nimirum quod secundum ipsum repugnet eandem naturam assumi à pluribus personis immediate: ergo repugnat idem accidens subiectari simul in pluribus subiectis; *Respondeo* negandam esse consequentiam in casu, quo accidens poneretur in pluribus subiectis, sine dependentia vlla, siue cum dependentia partiali à quolibet ex illis: & ratio disparitatis desumenda est ex ipsomet principio Scoti, quo probat eandem naturam non posse assumi à pluribus personis, quia scilicet inde sequeretur, quod dependeret à qualibet ex illis, & non dependeret; ex hoc enim principio sequitur quod non esset idem dicendum de accidente quantum ad existendum pluribus subiectis, & de natura quantum ad assumptionem à pluribus personis, nisi accidens dependeret à pluribus subiectis, & etiam nisi dependeret adæquate à quolibet ex illis, quo modo non asserimus posse esse in pluribus subiectis. An autem natura humana possit ita assumi à pluribus personis diuinis, ut non dependeret adæquate ab vlla ex illis, sed partialiter tantum, examinandum remitto ad materiam de Incarnatione.

DISPUTATIO XIV.

DE QUANTITATE.

PRIVS egit Philosophus de prædicamento Quantitatis, quam de vilo alio accidentis prædicamento, non quod ceteris sit perfectior, quia ostendimus postea Qualitatem esse Quantitate perfectiorem, sed quod immediate subiectetur in substantia, & quod ex ipsis qualitatibus plurimæ ipsi subiectentur. Quod autem ad rem ipsam attinet, posset sine dubio de qualitate prius agi: sed reuera parum refert quo ordine de his prædicamentis tractetur, modo tractetur de singulis sufficienter.

QUESTIO I.

Quid sit Quantitas et sic.

1. **Q**uantitas est duplex: vna virtutis, quæ est perfectio rei, secundum quam vna res dicitur magis, vel minus perfecta quam alia res, seu maioris, vel minoris, aut æqualis perfectionis cum alia re, competique non creaturis tantum, sed ipsi etiam Creatori, qui propterea in sacra pagina sæpe *Magnus* appellatur: De hac autem modo non agimus, quia non spectat ad aliquod vnum prædicamentum, sed vagatur per omnia, cum vnaquæque res habeat sibi identificatam suam propriam perfectionem, siue sit substantia siue accidens, præsertim absolutum: quod addo, quia aliqui sunt, qui dicunt relationes nullam dicere perfectionem, & quidem *Scotista* fere omnes id tenent de relationibus diuinis, de quo suo loco. Alia est *Quantitas molis*, solis corporibus conueniens, ratione cuius vnum corpus dicitur esse maius, aut minus alio corpore, non virtute, sed extensione, aut numero partium integralium; sicut dicitur vnus mons esse maior vno homine, quo tamen minor est virtute & perfectione. De hac autem quantitate molis agimus in hac disputatione, & in hac quaestione definitionem & rationem eius formalem inuestigamus iuxta mentem Philosophi.

CON